

Iana Matei, Rumänien

Kamp mot nutida slaveri i Europa

Rumänien är det medlemsland i EU där flest människor rekryteras till olika former av slavarbete. Allra mest utsatta är de unga flickorna. Fattigdom och utbredd korruption är två av anledningarna. Men Iana Matei vägrar ange upp kampen.

Augustinatten är varm och fuktig på den mörka gatan C. A. Rosetti i centrala Bukarest. Hit går den som vill köpa billigt sex och på Wikisex tipsar sexköparna varandra:

Gatuhororna är väldigt billiga i Bukarest, du kan knulla dem för så lite som en dryg hundring. Men pruta alltid. Och ta med egna kondomer.

› Iana Matei.

När den snabbfotade människohandeln vann mark i Europa krävdes gemensamma och effektivare verktyg. Men förmågan och viljan att skydda, förebygga och straffa spretade kraftigt länderna emellan. Till slut enades man i EU-parlamentet om ett direktiv med fem hörnstenar och tillhörande strategi.

Bland annat skulle medlemsländerna jobba med att skydda orden, förebygga rekrytering, minska efterfrågan, harmonisera straffsatsen och öka samarbetet mellan länder och aktörer.

En av de som varit drivande bakom direktivets tillkomst är den svenska EU-parlamentarikern Anna Hedh (S). När hon

började i parlamentet 2004 gick frågan om sexhandel inte att diskutera överhuvudtaget, minns hon. Inte ens i jämställdhetsutskottet.

– Prostitution var kultur och att köpa sex sågs som en rättighet, säger Anna Hedh och minns hur bussar med prostituerade kom från Bryssel till Strasbourg i samband med omröstningarna.

På högerflanken höll man fast vid att människohandel var en myt.

– Hela arbetet med den här frågan har ju varit en enda stor kulturkrock kan man säga.

Först när det stod klart att människohandel var den organiserade brottslighet som ökade mest blev frågan tagen på allvar.

ambitiösa direktivet mot människohandel igenom i Strasbourg 2011 och hösten 2014 hade 25 av medlemsländerna införlivat direktivet i sina respektive lagstiftningar.

Men trots att Rumänien hör till de länder som legat i framkant när det gäller rättsliga åtgärder är verkligheten långt från skrivbordsprodukten.

Iana Matei är en eldsjäl som engagerat sig i kampen mot den organiserade brottsligheten. Hon är grundare till organisationen *Reaching out Romania* som ger skydd för flickor upp till 18 år som varit utsatta för människohandel. På väg dit pekar tolken på en gestalt som sitter bakom ett räcke vid motorvägen. Det är en flicka som säljer sex.

2010 blev Iana Matei utsedd till "European of the Year" för sin orädda kamp mot sexslavhandeln.

– De sitter ofta vid utfarternas, åk mot Craiova så ser ni, säger hon och syftar på prostitutionen längs vägarna i Rumänien.

Hon vet vad hon pratar om. Under de sjutton år som hon drivit verksamheten har 560 flickor fått hjälp. Just nu bor åtta ungdomar i det välbevakade och staketomgärdade huset.

Hur ser hon på EU:s direktiv och Rumäniens insatser mot människohandel?

Iana Matei skratrar till.

– EU kan inte tvinga sina medlemsstater till någonting och ärligt talat är jag inte säker på om regeringen verkligen vill lösa problemet eller bara visa att man gör saker.

Ändå har landet justerat sin brottsbalk och antalet åtal och fällande domar har ökat.

Man har satsat på regionala akutmottagningar och stöd-

► Rumänien ligger i framkant när det gäller rättsliga åtgärder i samband med prostitution, men verkligheten är en annan.

» Prostitution var kultur och a köpa sex sågs som en rä i ghet. Prostituerade kom från Bryssel till Strasbourg i samband med omröstningarna.

center vid gränsövergångar, och informationskampanjerna har varit många.

Men när det kommer till att skydda och hjälpa o ren har Rumänien snubblat långt före målgång. Bland annat har justitiedepartementet publicerat personuppgifter på dem som ska vittna på sin hemsida.

Både i svensk forskning och en nyligen publicerad rapport, där US Department of State utvärderar insatser mot människohandel, är kritiken mot Rumänien hård.

Bland annat har det ekonomiska stöd till organisationer som bistår o ren dragits in och de drabbade har inte råd att driva en rättslig process. Dessutom svarar ingen på kvällar och helger i den jourtelefon som regeringen låtit inrätta. Och även om fler o er än tidigare identifieras fick bara hälften av dem hjälp.

Flera av svårigheterna med att komma åt människohandeln bottenar i korruption, anser Iana Matei. Den finns på alla nivåer i det rumänska samhället.

– Jag känner många genuint engagerade poliser men problemet är de politiskt tillsatta cheferna som styr utifrån eget intresse och gillande, säger Iana Matei och tänder ännu en cigarett. Så är det i hela Rumänien. Många politiker är involverade i prostitution och tjänar pengar på den.

Och korruptionen föder människohandeln från flera håll.

– Alla i det här landet vet att betyg är något man köper, det är inte på dem du får jobb.

Det utnyttjar människohandlarna: ”Vad ska du med betyg till, det leder ändå ingenstans. Bättre att du följer med mig och tjänar 15 000 på en vecka”.

Maria Stéen